

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

12 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti, Elena Cobzac, Anatolie Țurcan,
a judecat, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de partea vătămată
Secu Maria, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel
Chișinău din 14 decembrie 2018, în cauza penală în privința lui

Mîndrilă Iulian XXXXX,

*născut la XXXXXX, originar din r-nul XXXXXX, domiciliat în
mun. XXXXXX, str. XXXXX, nr. XX, ap. XX*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 21.02.2017 - până la 14.07.2017; (instanța de fond);

2. de la 23.08.2017 - până la 14.12.2017; (instanța de apel);

*3. de la 28.02.2018 - până la 12.06.2018; (instanța de recurs
ordinar).*

Procedura prevăzută de art.431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal
executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 14 iulie 2017,
procesul penal în privința lui Mîndrilă Iulian privind învinuirea în săvârșirea
infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (1) Cod penal, a fost încetat pe motiv că
există alte circumstanțe care exclud atragerea persoanei la răspundere penală, și
anume–intervenirea legii penale care înlătură caracterul infracțional al faptei.

Mîndrilă Iulian a fost condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal,
la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 90 Cod penal, pedeapsa stabilită a fost suspendată condiționat
pe un termen de probă de 2 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă parțial. S-a dispus încasarea de la Mîndrilă
Iulian în beneficiul părții vătămate prejudiciul material în sumă de 45 977 lei și
4000 lei, cu titlu de prejudiciu moral.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Mîndrilă
Iulian în perioada începutul lunii noiembrie 2015 - până la 10 martie 2016 urmărind
scopul sustragerii bunurilor altei persoane, prin acces liber, aflându-se în locuința
s-a din bd. XXXXX, ap.XX, mun. XXXXX, a sustras pe ascuns, un lanț și o brățară
din aur în valoare totală de XXXXX lei, iar din portmoneu mijloace bănești în sumă
de XXXXXX lei, bunuri personale ce aparțineau concubinei sale cet. Secu Maria

astfel cauzându-i părții vătămate un prejudiciu material considerabil în sumă de XXXXX lei.

Tot el, la data de 11 martie 2016 aproximativ ora 01⁰⁰, aflându-se la domiciliul său din bd. XXXXX, ap.XX, mun. XXXXX, în rezultatul inițierii unui conflict, intenționat a aplicat în privința concubinei sale Secu Maria, violență fizică manifestată prin multiple lovituri cu pumnii peste diferite regiuni ale corpului, însoțite de violență psihologică manifestată prin insultare și amenințări verbale provocându-i conform raportului de constatare medico-legală nr. 1429 din 04.04.2016 – vătămări neînsemnate.

3. Împotriva sentinței a declarat apel partea vătămată, care a solicitat casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri și stabilirea pedepsei închisorii pe un termen de 3 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În argumentarea apelului declarat s-au invocat următoarele:

- pedeapsa stabilită este extrem de blândă, la stabilirea căreia nu s-a ținut cont de faptul că anterior Mîndrilă Iu. de mai multe ori a fost condamnat pentru infracțiuni similare, iar prejudiciul cauzat nu a fost recuperat;
- instanța de fond nu a ținut cont de comportamentul inculpatului, care pe parcursul examinării cauzei de mai multe ori a agresat-o verbal, iar la 06.02.2017 a pătruns fără permisiune în domiciliul său, unde a înjurat-o atât pe ea, cât și pe mama sa, motiv pentru care a solicitat intervenția poliției;
- stabilindu-i pedeapsa cu suspendarea condiționată a executării acesteia instanța de fond nu a acordat deplină eficiență criteriilor de individualizare a pedepsei prevăzute la art.75 Cod penal;

3.1 Împotriva sentinței a declarat apel și avocatul Iurco D. în numele inculpatului, care a solicitat casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare pe capătul de învinuire prevăzut la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, invocând următoarele:

- din declarațiile martorilor audiați rezultă că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal;
- Mîndrilă Iu. a relatat, că dânsul împreună cu partea vătămată urmau să achite bani pentru chiria apartamentului în care locuiau. Bijuteriile din aur au fost amanetate cu acordul lui Secu M., la fel cu acordul ultimei și împreună cu aceasta au schimbat în valută străină banii obținuți de la amanetarea aurului. Prin urmare, se constată că, inculpatul nu a avut intenția de a sustrage pe ascuns bunurile altei persoane.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2017, apelurile declarate au fost respinse ca nefondate.

În motivarea soluției adoptate Colegiul a menționat că, instanța de fond just a apreciat circumstanțele de fapt și de drept, iar acțiunile inculpatului corect au fost încadrate în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

În opinia Colegiului penal, instanța de fond la stabilirea pedepsei lui Mîndrilă Iu. a ținut cont de prevederile art. 61, 75 Cod penal numindu-i o pedeapsă echitabilă în raport cu gravitatea infracțiunii și personalitatea vinovatului.

La acest capitol instanța de apel a mai reținut, că sancțiunea art. 186 alin. (2) Cod penal, prevede și pedepse alternative: amenda de la 650 la 1350 unități convenționale; munca neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 ore sau închisoare de până la 4 ani, astfel, în opinia Colegiului instanța de fond ținând cont de persoana inculpatului, gravitatea infracțiunii și de toate circumstanțele cauzei, corect i-a stabilit cea mai aspră pedeapsă din numărul celor alternative și anume – închisoare pe un termen de 2 ani, iar la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal nu au fost stabilite careva impedimente.

6. Hotărârile judecătorești pronunțate în speță au fost contestate cu recurs ordinar de partea vătămată Secu Maria, care, invocând temeiurile de drept prevăzute la pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a acestora cu pronunțarea unei noi hotărâri cu excluderea prevederilor art. 90 Cod penal.

În argumentarea soluției solicitate autorul recursului a invocat următoarele motive:

- după pronunțarea deciziei a aflat că Mîndrilă Iu. anterior a fost condamnat prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 05.06.2012 la amendă în mărime de 300 unități convenționale. Amenda stabilită prin această sentință nu a fost achitată, prin urmare, pedeapsa nu a fost executată;

- la momentul condamnării în instanța de fond în privința lui Mîndrilă Iu. exista o sentință penală neexecutată și reieșind din prevederile art. 34 Cod penal, rezultă că infracțiunea de furt a fost comisă în stare de recidivă, iar potrivit art. 82 Cod penal, inculpatului urma a-i fi stabilită în exclusivitate o pedeapsă privativă de libertate;

A mai menționat recurenta că nu a invocat aceste circumstanțe în instanțele inferioare, deoarece a aflat despre existența acestora doar după examinarea cauzei în instanța de apel, iar la materialele cauzei nu există nici o informație privitor la sentințele pronunțate în privința inculpatului și neexecutate de către acesta.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin.(1) pct.1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil deoarece pedeapsa stabilită de instanța de fond este echitabilă și proporțională gravității faptei, la numirea căreia s-a ținut cont de prevederile art. 7,61,75,76 și 77 Cod penal.

8. Judecând recursul declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Potrivit art. 435 alin. (1) pct.2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul instanța este în drept să-l admită, cu casarea totală sau parțială a hotărârii atacate și să rejudece cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, o hotărâre a instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara eroarea de drept în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Reieșind din textul recursului declarat Colegiul reține, autorul este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele de judecată, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor lui Mîndrilă Iu., și critică decizia instanței de apel doar în partea individualizării greșite a pedepsei stabilite nefiind de acord cu menținerea soluției instanței de fond prin care în privința inculpatului au fost aplicate prevederile art. 90 Cod penal, care reglementează suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare stabilite pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție.

Analizând hotărârile judecătorești atacate sub aspectul menționat, în raport cu circumstanțele cauzei, în prezenta speță, Colegiul penal consideră că, soluțiile instanțelor de fond în latura stabilirii modului de executare a pedepsei aplicate în privința lui Mîndrilă Iu. sunt neîntemeiate, la adoptarea cărora nu s-a ținut cont în deplină măsură de norma art. 75 Cod penal, ce prevede că persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea Specială a prezentului Cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții Generale a Codului penal.

În continuarea concluziilor sale, instanța de recurs relevă că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele stabilite de lege, de care sunt obligate să se conducă instanțele de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte. Instanțelor de judecată, legea penală le acordă o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării

pedepsei penale, luând în considerație caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana celui vinovat, circumstanțele ce atenuează sau agravează răspunderea, ținând cont de influența pedepsei aplicate asupra corectării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

Totodată, Colegiul menționează că persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă, echitabilă, adică în limitele sancțiunii legii în baza căreia a fost condamnată, iar după caz, instanța este în drept de a aplica și prevederile Părții Generale a Codului penal, inclusiv și ale art. 90 Cod penal, în cazul în care nu sunt careva impedimente, însă *instanțele sunt obligate să-și argumenteze concluziile la acest capitol.*

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor.

Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane.

Reieșind din sensul legislației în vigoare cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale, la examinarea cauzelor penale în ordine de recurs este necesar de verificat minuțios respectarea de către instanțele ierarhic inferioare a cerințelor legii la aplicarea pedepselor.

În cazul săvârșirii unei infracțiuni instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit opera de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis acea infracțiune, având deplină libertate de acțiune în vederea realizării acestei operațiuni.

Stabilirea duratei ori a cuantumului pedepsei de către instanța de judecată, într-un caz concret, se face în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului.

Din cuprinsul hotărârilor judecătorești, rezultă că în privința inculpatului nu au fost reținute careva circumstanțe atenuante, și, deci în asemenea circumstanțe, pripit s-a ajuns la concluzia privind posibilitatea de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal, în raport cu gravitatea infracțiunii, consecințele survenite și persoana vinovată.

Colegiul menționează că aplicarea prevederilor art.90 Cod penal – suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte

de pedeapsă ci o măsură oferită persoanei prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ea este un incident în viața acesteia.

Suspendarea condiționată a executării pedepsei este o măsură de politică penală bazată pe încrederea în posibilitatea reeducării condamnatului pe durata suspendării pedepsei.

În literatura de specialitate, suspendarea condiționată a executării pedepsei este expusă ca o măsură ce constă în dispoziția luată de instanța de judecată prin însăși hotărârea de condamnare, de a suspenda pe o anumită durată și în anumite condiții executarea pedepsei stabilite.

Rezultatul principal al aplicării pedepsei constă în aceea că deși pedeapsa este definitiv aplicată, aceasta nu este pusă în executare, astfel că instituția suspendării condiționate a pedepsei ține de condițiile de executare a pedepsei închisorii deja stabilite de către instanța de judecată pe întregul termen de probă.

Altfel spus, executarea pedepsei devine condiționată de conduita condamnatului, iar în caz de nerespectare a condițiilor, ea poate fi revocată.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei instanța, după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanța de judecată, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Astfel, urmează a fi delimitată noțiunea de individualizare a pedepsei de cea de individualizare a executării pedepsei.

În această ordine de idei, suspendarea condiționată a executării pedepsei se dovedește a fi o problemă privind executarea pedepsei, dat fiind faptul că obiectul suspendării este executarea pedepsei. Se suspendă executarea pedepsei și nu aplicarea acesteia.

Condițiile pentru acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei sunt prevăzute în art. 90 Cod penal, care se împart în condiții obiective și subiective, primele referindu-se la condamnare, iar celelalte la persoana condamnatului. Îndeplinirea condițiilor prevăzute de lege nu atrage obligativitatea aplicării instituției, acordarea ei rămânând la opinia instanței de judecată, totodată, această normă poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, întru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

Din materialele cauzei, instanța de recurs reține că, deși au fost îndeplinite

cerințele de iure ale instituției suspendării executării pedepsei, instanțele de fond urmau să efectueze o analiză completă și minuțioasă a personalității infractorului, urmărind în acest sens comportarea sa în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii.

Astfel, stările de fapt, dar și circumstanțele în care a fost comisă infracțiunea, pun în vizorul Colegiului penal lărgit incorectitudinea aplicării suspendării executării pedepsei. Aceasta deoarece inculpatul a comis cu intenție o infracțiune mai puțin gravă, prevăzută de art. 16 alin. (3) Cod penal, care atentează la patrimoniul persoanei, acesta nu este la prima abatere, anterior a fost condamnat prin sentința Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 05.06.2012 pentru o infracțiune similară fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă (f.d.40, vol. I), fapt ce denotă că acesta nu a făcut concluziile necesare, nu a călcat pe calea corijării și legea penală nu și-a atins scopul.

Tot aici instanța de recurs reține că, atât instanța de fond cât și cea de apel nu au ținut cont de comportamentul postinfracțional al inculpatului, care pe parcursul cercetării judecătorești de mai multe ori a agresat-o verbal pe pătimită iar la 06.02.2017 la domiciliul acesteia a inițiat un conflict unde a înjurat-o, motiv pentru care ultima a apelat serviciul „902” fapt confirmat prin scrisoarea șefului Inspectoratului General de Poliție și prin hotărârea Judecătorei Centru, sediul Buiucani din 28.09.2017 (f.d.108, vol. I), prejudiciul cauzat nu l-a recuperat, acesta nu este angajat în câmpul muncii, circumstanțe care au fost neglijate de instanțele de fond la constatarea oportunității suspendării executării pedepsei.

În consecință, instanța de recurs, găsește întemeiate motivele recursului declarat de partea vătămată și constată că concluzia instanțelor de fond, precum că corijarea inculpatului este posibilă prin aplicarea prevederii art. 90 Cod penal, a fost una greșită și neîntemeiată, din care considerente o va exclude, nefiind considerat faptul că, prin această soluție se înrăutățește situația inculpatului, în raport cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, deoarece nu s-a efectuat o altă reîncadrare a faptei în sensul agravării și nici nu s-a dat o altă individualizare a termenului pedepsei stabilite în același sens.

Ca agravare a situației inculpatului se subînțeleg situațiile de schimbare a soluției din achitare în condamnare, de încadrare juridică la o infracțiune mai gravă, sau un alt alineat nou, literă, de înlocuire a sancțiunii cum ar fi a măsurii educative în pedeapsă prevăzută de sancțiune, din amendă în închisoare, prin mărirea cuantumului aceleiași pedepse ori adăugarea la pedeapsa principală a

pedepsei complementare, de aplicarea unor măsuri de siguranță la care nu fusese inițial condamnat, de reținere în recurs a stării de recidivă, a concursului de infracțiuni în loc de infracțiune continuă, situații de învinuire care esențial, după circumstanțele reale, diferă de cea de la început ori orice altă modificare a învinuirii, care afectează dreptul inculpatului la apărare.

Referitor la argumentul recurente prin care se indică că la momentul condamnării în instanța de fond în privința lui Mîndrilă Iu. exista o sentință penală neexecutată, Colegiul reține, că chestiunea dată urmează a fi soluționată în procedura prevăzută de art. 469 alin. (1) pct. 11), 470 alin. (1) Cod de procedură penală.

Alegațiile părții vătămate privind necesitatea stabilirii pedepsei cu aplicarea prevederilor art. 82 Cod penal Colegiul penal le respinge, deoarece potrivit modificărilor operate prin Legea nr.163 din 20.07.2017, în vigoare din 20.12.2017, din dispoziția art.82 alin.(1) Cod penal a fost exclus cuvântul „recidivă”, iar alin.(2) prevede aplicarea mărimii pedepsei doar pentru recidivă periculoasă și deosebit de periculoasă.

Analizând aceste dispoziții legale, Colegiul constată că prevederile art.82 Cod penal în privința lui Mîndrilă Iu., nu pot fi reținute la individualizarea pedepsei, or potrivit art.10 alin.(1) Cod penal, legea penală care înlătură caracterul infracțional al faptei, care ușurează pedeapsa ori, în alt mod, ameliorează situația persoanei ce a comis infracțiunea are efect retroactiv, adică se extinde asupra persoanelor care au săvârșit faptele respective până la intrarea în vigoare a acestei legi, inclusiv asupra persoanelor care execută pedeapsa ori care au executat pedeapsa, dar au antecedente penale.

Generalizând cele menționate mai sus, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul declarat de partea vătămată urmează a fi admis, cu casarea parțială a hotărârilor judecătorești, în partea stabilirii pedepsei inculpatului, cu excluderea aplicării art. 90 Cod penal.

9. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de partea vătămată Secu Maria, casează parțial sentința Judecătoriei Chișinău sediul Central din 14 iulie 2017 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2018, în latura

penală, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre conform căreia exclude aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal.

Mîndrilă Iulian se consideră condamnat în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, la 2 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul de executare a pedepsei lui *Mîndrilă Iulian* urmează a fi calculat din momentul reținerii.

În rest, dispozițiile hotărârilor contestate se mențin.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 iulie 2018.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Elena Cobzac

Anatolie Țurcan